

Latvija. Pārmaiņas. 2011

REDZĒJUMS
NOTIKUMI
VĒROJUMI
VĒRTĪBAS
PRINCIPI
PĀRMAIŅU VIRZIENI

Zigfrīds Anna Meierovics

Par visām lietām mums jāpatur tuvāki Latvijas liktenis un tās vajadzības un prasības. Mums jāizlieto visi ceļi, lai sagādātu un izauklētu Latvijas laimi.

Tālis Linkaits, Meierovica biedrības par progresīvām pārmaiņām valdes priekšsēdētājs

„Meierovica biedrība par progresīvām pārmaiņām” tika dibināta laikā, kad daļā sabiedrības valdīja cerības par pārmaiņām, kuras varētu nest 10.Saeimas vēlēšanas. Toreiz ideālisms un vēlme mainīt pastāvošo lietu kārtību mūsos bija balstīta pārliecībā, ka spējam ar savām zināšanām un pieredzi ietekmēt konceptuālu lēmumu pieņemšanu, partiju programmu, stratēģiju un balsojumu virzienu. Ka spējam ar savu piemēru iedrošināt rīkoties arī citus.

Izdodot šo pārskatu 20 mēnešus pēc biedrības dibināšanas, esam pieredzējuši 10.Saeimas atļaušanu, jaunas Saeimas vēlēšanas un jaunas Valda Dombrovska valdības apstiprināšanu. Esam piedzīvojuši priekšvēlēšanu solījumu nepildīšanu, Latvijas politikā tik tradicionālo politiku vārdu neatbilstību darbiem, varaskāri un savu iegribu stādīšanu augstāk par valsts interesēm. Ir sperti arī daži drosmīgi un vajadzīgi soļi, lai darītu valsti ekonomiski spēcīgāku, veidotu kvalitatīvāku un atvērtāku politiku, mazinātu neskaidras izcelsmes ietekmes uz lēmumu pieņemšanu.

Šis ir bijis dinamisks pārbaudījumu laiks Latvijai, zināmā mērā – arī pārbaudījumu laiks Meierovica biedrības dibinātāju definētajām vērtībām, mērķiem un uzdevumiem. Pēc sākotnējā pacēluma ir nākusi atklāsme, ka pārmaiņas prasa sistemātisku un mērķtiecīgu darbu. Šis pārskats atspoguļo to, ko iecerējām, par ko domājām un diskutējām 2011.gadā. Ceru, ka tas iezīmē tos virzienus, pie kā būtu jāstrādā Latvijas sabiedrībai arī tuvākajā nākotnē.

Šis izdevums ir arī pateicība 57 Meierovica biedrības biedriem, vairāk kā 120 atbalstītājiem un dažādu jomu ekspertiem, žurnālistiem, mūsu sadarbības partneriem un finansētājiem, bez kuru ieinteresētības, ziedotā laika un domu spēka Meierovica biedrības ieceres būtu palikušas vien ieceru līmenī.

Uz satikšanos un sadarbību Meierovica biedrības pasākumos nākotnē!

Tālis Tisenkopfs, Meierovica biedrības valdes loceklis

Meierovica biedrība iestājas par progresīvām pārmaiņām politikā – demokrātiju, tiesiskumu, atklātību, pilsoņu iesaistīšanos pārvaldībā. Progresīvas pārmaiņas arvien ir nepieciešamas. Biedrība ir rosinājusi sarunas par Latvijas vērtībām, skolu un augstskolu nākotni, *Rail Baltica*, sabiedrības integrāciju un citiem jautājumiem. Mazākā mērā esam pievērsušies indivīda dzīves līmenim, bet arī tā ir svarīga progresīvu pārmaiņu joma, jo cilvēki tiecas uzlabot savu dzīvi, un ir būtiski, lai tas notiktu Latvijā.

Šī gada lielais notikums ir bijis rīkojums Nr.2, tam sekojošais referendums, Saeimas atļaušana un jaunas Saeimas ievēlēšana. Tas ir sekmējis progresīvas pārmaiņas, jo izveidota valdība, kuru, cerams, vairs neietekmē oligarhi. Valdības veidošanas laikā biedrībā bija atšķirīgi viedokļi – iesaistīt koalīcijā Saskaņas centru vai nē. Daļa biedru bažījās par valstisku un nacionālu apdraudējumu, citi saskatīja tālejošu politikas stabilizācijas iespēju. Spriedzē starp bailēm un uzdrīkstēšanos varēja dzimt citas progresīvas pārmaiņas, bet tas nenotika, un centra politiskās partijas pat sakašķējās un sašķēlās.

Progresīvas pārmaiņas jāskata arī pasaules ekonomiskās krīzes un Latvijas valdības izvēles kontekstā. Šajā ziņā Latvijas valdības iet pa apbrīnojamo vājuma pēctecības ceļu, kura iesākums ir valsts nozagšana, bet turpinājums – nebeidzams valsts vājums – *airBaltic* sāga, Fliks, Parex dvīnīši, Šlesers, Jaundžeikars, Hipotēku banka... Valsts nevienu nevar nolikt pie vietas, bet par visu skādi ir jāmaksā ar skolotāju algu samazināšanu, nodokļu paaugstināšanu un pensionāru santīmiem pie kases.

Šajā ziņā rīkojums Nr.3 vēl ir gaidāms. Pagaisinātie miljardi, valsts parāds, budžeta griešana, starptautisko aizdevēju diktāts un visa sloga uzlikšana pilsoņu pleciem ceļas no valsts nozagšanas, bet nozadzēji dzīvo cepurī kuldami. Tikmēr grūtībās nonākušie aizbrauc no valsts vai parazitē uz minimāliem pabalstiem. Ir nepieciešamas simboliskas tiesas un gudri pasākumi, kas ierobežotu līdzekļu apstākļos atjaunotu cilvēkos strādātsparu un ticību valstij. Progresīvas pārmaiņas šobrīd radāmas šajos virzienos.

Meierovica biedrības par progresīvām pārmaiņām kopsapulces dalībnieki 2011. gada 29. martā

Ingrīda Meierovica, Meierovica biedrības dibinātāja

2011. gada notikumu epicentrā Latvijā, neapšaubāmi, bija prezidenta Zatlera ierosinātais referendums par Saeimas atlaišanu. Tas savīļņoja sabiedrību. Referenduma iznākums un sekojošās ārkārtas vēlēšanas viesa cerības par patiesām pārmaiņām valstī. Taču, ir iestājies kārtējā vilšanās. Pārāk lielas cerības tika liktas uz Zatlera kungu pašu. Taču, lielā steigā un pat zināmā noslēpumainībā veidotā Zatlera reformu partija sabiedrībā radījusi šaubas, īpaši pēc grupas tās biedru izstāšanās un citu izslēgšanas.

Referendums un ārkārtas vēlēšanas laikā, kad jātaupa katrs santīms, valstij dārgi maksāja. Jaunievelētājā Saeimā un īpaši valdībā ir visumā ļoti maz jaunu seju. Varētu jautāt, vai tas bija to vērts?

leilgušais valdības veidošanas process bija novests līdz absurdam, un galu galā izveidotā koalīcija ir visai kusls radījums ar ne pārāk lielām cerībām izdzīvot. Izplēnējusi arī iecere par lielāku sabiedrības saliedētību. Integrācijas vietā palielinās etniskās atšķirtības apziņa. Parakstu vākšanas kampaņa referendumam par krievu valodas ieviešanu kā otru oficiālo valsts valodu sabiedrības sašķeltību vēl vairāk palielina.

Trūkstot izteiktām, pēc klasiskā parauga, uz ideoloģiskās bāzes veidotām politiskām partijām, caurmēra vēlētajs, arī nevēlēdamies iekļauties nedz vienā, nedz otrā blokā, tomēr ir spiests balsot pēc etniskās piederības.

Ļoti negatīvi vērtējama ir arī mediju loma visos šajos procesos. Īpaši sabiedriskajā televīzijā ir trūcis informatīvu, analītisku raidījumu par notikumiem valstī. Pat kārtējās vakara ziņas šobrīd ir vairāk rituāls nekā avots, kur smelties informāciju par svarīgākajiem notikumiem pašu mājās un ārzemēs.

Pozitīva ir ziņa, ka ekonomiskā krīze valstī ir mazinājusies, taču caurmēra pilsonim to ir visai grūti novērtēt.

Vispozitīvāk vērtējama ir mūsu tautas lielā pacietība, samierināšanās ar dažādām grūtībām, taču jāraugās, lai tā nepārvērstos apātijā. Vienlaikus gan jācer, ka jaunajai V.Dombrovska valdībai tomēr tiks dots tāds kā "saudzēšanas laiks" jeb tradicionālās simt dienas, lai tā pierādītu savu varēšanu, izstrādājot saprātīgu, sabalansētu budžetu.

Ivars Ijabs, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes docents, politologs

Raugoties uz Latvijas publisko politiku, 2011. gads ir bijis iezīmīgs vairākos aspektos. Šis gads atnesa daudz negaidītu notikumu, kuri, visticamāk, ietekmēs valsts politiku ilgtermiņā. Pašlaik ir grūti paredzēt turpmākās attīstības virzienu, taču cerībām, ka Latvijai stāv priekšā ilgāks mierīgas attīstības periods, daudz pamata nav. Kā nozīmīgākās būtu jāmin divas norises. Vispirms, pirmoreiz Latvijas vēsturē tika izmantota Satversmes 48.-49. pantā paredzētā procedūra, prezidentam iniciējot referendumu par Saeimas atlaišanu. Otrkārt, dažas pazīmes liecina par iespējamu etnisko attiecību saasināšanos nākotnē, kura, jācer, paliks likumā paredzēto procedūru ietvaros.

Fakts, ka veseli 44.62% balsstiesīgo pilsoņu bija gatavi balsot par aptuveni pusgadu strādājoša parlamenta atlaišanu, vedina uz divējām pārdomām. Varētu pieņemt, ka Latvijas politika tiešām ir bijusi tik korumpēta un noziedzīga, lai tik spēcīga pilsoņu opozīcija

tikko demokrātiski ievēlētām parlamentam būtu saprotama. Šo sašutumu būtu varējis veiksmīgi izmantot arī bijušais Valsts prezidents Valdis Zatlers ar savu pret oligarhiem vērsto kampaņu. Anti-oligarhu populisms Austrumeiropā nav nekas svešs, piemēram, Leha Kačiņska un Vladimira Putina personās; arī Latvijai tas acimredzot nevar paiet secen. Taču, raugoties uz vēlēšanu iztūrešanos 11.Saeimas vēlēšanās, ir pamats runāt par divām plašākām problēmām – morālu un kognitīvu. Pirmkārt, cik daudz vēlēšanu vispār uzņemas 'atbildību' par savu izvēli vēlēšanās? Un, otrkārt, ko vispār vidējais Latvijas pilsonis 'sagaida' no valsts, ja reiz ir gatavs tik plašā skaitā balsot par faktiski bezsaturīgu piedāvājumu?

Lai gan kopumā latviešu un Latvijā mītošo cittautiešu attiecības joprojām ir labas un tolerantas, tomēr politiskās elites vēlme manipulēt ar etnisko attiecību tēmu nav zudusi. Gads sākās ar mēģinājumu referendumu ceļā likvidēt vidējo izglītību minoritāšu valodās; līdz ar gaidāmajām Saeimas vēlēšanām pieauga arī partiju gatavība izmantot etniskās tēmas savās priekšvēlēšanu kampaņās. Šo norišu turpinājums bija ZRP politika koalīcijas izveides posmā, kuras rezultātā tika pazemotas gan latviešu, gan nelatviešu etniskās jūtas. Pēc tam vairs nebija ilgi jāgaida, kad uzņēma apgriezienu dažu krievvalodīgo ekstrēmistu rīkotā kampaņa par divām valsts valodām, kurai samērā negaidīti pievienojās populārais un salīdzinoši mērenais Rīgas mērs Nils Ušakovs. Šķiet, pienācis laiks atzīt atklāti: divdesmit gados kopš neatkarības atjaunošanas latvieši kā Latvijas "valststauta" tā arī nav spējuši izveidot daudz maz civilizētas attiecības ar Latvijas krievvalodīgo mazākumu.

Mārtiņš Štāls, Meierovica biedrības valdes loceklis

Pēc puļa efekta radītās krīzes daudzi sev uzdeva jautājumu: "Kas es esmu un kas ir citi?". Sākotnēji, problēmu lielums lika meklēt vainīgos, marķēt labajos un ļaunajos, bet pārdomu laiks tomēr deva atbildi, ka jāsāk darbs ar sevi un kopīgs darbs ar apkārtējiem. Šobrīd pieredzes trūkums, maldugunis un materiālā atkarība vēl cenšas aizkavēt labo gribu, vērtību formulēšanu un humānismu. Taču darbības motīvi vairs nav tie paši, ar kuriem mēdz raksturot pūli.

Pētnieki, kritiķi un cienīti profesionāļi izvēlējās iet nepopulāro ceļu un nodarboties ar to, kas nekad nebūs atrisināms. Vairs ne tikai virtuvē, bet arī ielās un darbvietās cilvēki izsaka viedokli un meklē domubiedrus. Tie, kas kritizējuši Satversmes 2.panta neievērošanu, tagad paši ir viedokļa līderi un aicina sekotājus rīkoties. Daži vēl dzīvo bailēs un naidā, ko paši sevi iesējuši. Taču tie un viņu bailēs barojošie mediji lēnām paliek par vakardienu, bet vecās politikas pārstāvjus pa kaktiem dzenā drošības instances.

Kādam šī sarežģītā sistēma tomēr izskatās pēc bezjēdzīgas muļļāšanās un viņš grib redzēt vadoni - seju, kuru kritizēt, slavēt vai atbērties. Citi cer, ka likumā var ierakstīt, ka laime un godīgums ir obligātas lietas. Taču to, ka teju katrs tiek uzklaustīts, nevar noliegt, vajag tikai mērķtiecīgi rīkoties un organizēties, bet tad atklājas, ka atšķirīgais redzējums nav vis tur augšā, bet tieši blakus. Sākusies rīvēšanās, kas kā jūrā iemestus stikliņus padara apaļīgus, tā diskusijās dzēlības nomaina tolerance un cieņa. Drīz jau atkal satraukums pāries un no jaunā iesaukuma paliks tikai stingrākās pārliecības pārstāvji. Taču, vajadzības gadījumā, rezervisti būs visapkārt, un reakcija būs daudz straujāka un organizētākā. Lai arī par augstu cenu, tomēr ir notikusi sabiedrības pašorganizēšanās evolūcija.

MEIEROVICA BIEDRĪBAS VĒRTĪBAS

Pašcieņa un cieņa indivīda un nācijas līmenī. Katrs cilvēks ir vērtība. Mums vajag vairāk pašapziņas, pilsoniskās stājas un cieņas citam pret citu. Daudzveidīgais un atšķirīgais veido dzīvi radošu. Pašcieņa un cieņa pret otru, sadarbība, iejūtība un līdzjūtība veido stipru kopienu, sabiedrību un valsti.

Godīgums un atbildīgums. Politikas mērķis ir pilsoņu līdzvērtīgas iespējas un sabiedriskais labums. Politiskajiem lēmumiem ir jābūt atvērtiem, caurspīdīgiem un izskaidrotiem. Kvalitatīvu politiku var nodrošināt, pilsoniskajai sabiedrībai līdzdarbojoties lēmumu pieņemšanā, iesaistot ekspertīzi un uzklusot viedokļus. Mēs esam pret naudas varu pār politiku. Godīgums un atbildīgums nozīmē arī rūpes par sevi un līdzilvēkiem, spēju savas intereses saskaņot ar sabiedrības kopīgajām interesēm.

Pilsoniskais ideālisms. Pašreizējais darbs Latvijas labā, labas idejas un ideju spēks, līdzdarbība ir nepieciešama mūsu valstij, lai panāktu progresīvas pārmaiņas izglītībā, ekonomikā, valsts pārvaldē. Ar ideālistu un uzdrīkstēšanos mēs varam daudz ko mainīt arī savā personīgajā dzīvē, tuvākajā apkārtnē. Bez ideālistu rīcībai nav nākotnes.

Iesakņotība un nācijas kopība. Savējie ir visa tauta, neatkarīgi no etniskās izcelsmes, visi cilvēki, kas jūtas piederīgi Latvijai. Latvijai ir jābūt stiprai un modernai nacionālai valstij ar latviešu valodu kā saliedētas nācijas pamatu. Latvieši visā pasaulē ir nācijas daļa. Mūsu nacionālā valsts ir atvērta un pretimnākoša katram, kas vēlas iekļauties un veidot kopīgu nākotni. Mūsu saknes un kopība ir meklējama pagātnē un svarīgajās nākotnes izvēlēs.

Līdzvērtīgas iespējas katram. Kvalitatīva bezmaksas vidējā izglītība un pieejama veselības aprūpe ir atspēriena punkts cilvēku līdzvērtīgām iespējām dzīves mērķu sasniegšanai. Latvijas nākotnes iespējas ir atkarīgas no katra indivīda spēju atraišanās un visas ekonomikas jaunrades spēka, kam jābalstās uz izglītību, zināšanām un inovācijām. Sakārtota uzņēmējdarbības vide un no korupcijas brīva valsts pārvalde ir priekšnoteikums godīgai konkurencei un attīstībai. Visu Latvijas reģionu līdzsvarota izaugsme ir pamats tautas attīstībai, stiprai nacionālajai identitātei un lepnumam par Latviju.

CEĻAMAIZE SAEIMAI UN VALDĪBAI

10 stratēģiski nozīmīgākie jautājumi, kas jārisina Saeimai un valdībai 2010.-2013.gadā, lai Latvijas valsts būtu tā vieta, kur vēlētos dzīvot un strādāt Latvijas pilsoņi. Priekšlikumi iesniegti Saeimai 2010.gada 11.novembrī.

1. Atjaunot sabiedrības uzticību valsts varai

Spēcīga Saeima, kompetenta un enerģiska valdība, godīgi un atbildīgi politiķi, priekšvēlēšanu solījumu un partiju programmu ievērošana.

2. Valsts pārvaldību visos līmeņos veidot gudru, godīgu un efektīvu

Apņemšanās veidot mazu un efektīvu valsts pārvaldi.

3. Izvēlēties darbības prioritātes, kas uzlabotu Latvijas konkurētspēju, tēlu un atpazīstamību Eiropā

Valsts vadītājiem jāspēj skaidri un tautai saprotami nosaukt un īstenot valsts attīstības mērķus un prioritātes.

4. Paturot prātā Rietumu vērtību orientāciju un stratēģisko partnerību, radīt pamatu katram Latvijas iedzīvotājam sajūst piederību šai valstij un lepoties ar to

Jāpanāk sabiedrības vairākuma sapratne par to, ka Latvija ir neatņemama Eiropas telpas sastāvdaļa, ka integrācija ES un NATO ir neatgriezeniska, ka Ziemeļvalstu labklājības modeļa pārņemšana ir iespējama vien kopā ar noteiktiem izpratnes un uzvedības standartiem.

5. Mazināt noslāņošanos un nevienlīdzību sabiedrībā, radīt vienādas iespējas visiem

Nodokļi ir jāmaksā visiem, arī bagātājiem. Palielinot nodokļu slogu, īpaši jā rūpējas par mazāk nodrošinātajiem, bet ilgtermiņā – arī par sabiedrības vidusslāņa veidošanu.

6. Nebaidīties veikt smagas un nepopulāras reformas, lai ilgtermiņā Latvija spētu piemēroties globalizācijas, demogrāfiskās situācijas un valstu savstarpējas konkurences nestiem izaicinājumiem

Augstākās izglītības un profesionālās izglītības sistēmai nepieciešami kardināli uzlabojumi, bet vispārējās izglītības sistēmai jāspēj pārdzīvot demogrāfiskās situācijas radīto skolēnu skaita strauju samazināšanos. Veselības nozares reforma jāveic, pārskatot principus, kā tiek plānoti finanšu līdzekļi, īpašu uzmanību pievēršot atdeves – efektivitātes rādītājiem un vienādām atalgojumam par līdzīgu darbību dažādās iestādēs. Veselības apdrošināšanai ir jābūt pieejamai visiem iedzīvotājiem. Ar e-risinājumu palīdzību jārada iespēja sekot līdzi gan slimību vēsturei, gan valsts veiktajiem maksājumiem.

7. Mazināt reģionu, pilsētu-lauku atšķirības un nodrošināt pieejamību

Dzīves kvalitātes saglabāšana ārpus lielajiem attīstības centriem, infrastruktūras un pakalpojumu pieejamība svarīga ne tikai policentriskas attīstības veicināšanai, bet arī sociāla miera un latviskuma saglabāšanai. Īpaša uzmanība pievēršama Latgales konkurētspējas uzlabošanai.

8. Tiesu varas, iekšlietu un drošības struktūras pārorientēt uz iedzīvotāju tiesību aizsardzību – tās nevar būt piesegs kontrabandai, negodīgumam un draugu būšanai

9. Enerģētiskās neatkarības palielināšana, energo-efektivitāte

Valsts suverenitāti stiprina patiesas rūpes par nacionālajiem resursiem un atkarības mazināšana no viena enerģijas piegādātāja.

10. Veicināt pilsoniskumu un iedzīvotāju iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā

Politikājiem un ierēdņiem nav jānoniecina idejas un pilsoniskas iniciatīvas, bet jāļauj tām „uzplaukt”. Daudzi pamet valsti ne tikai ekonomisku apsvērumu dēļ, bet arī domu šaurības, egoisma un sistēmiskas muļķības dēļ.

**Pilns Ceļamaizes teksts pieejams Meierovica biedrības mājaslapā.*

RAIL BALTICA

**Tālis Linkaits,
Meierovica biedrības valdes priekšsēdētājs**

Ilgais ceļš uz Rail Baltica

Ziemeļu-dienvidu dzelzceļa savienojuma Rail Baltica (RB) projekts apvienojumā ar aviokompānijas airBaltic darbības peripetijām, šķiet, ir bijuši divi Latvijas medijos un sabiedrībā visvairāk apspriestie transporta temati 2011.gadā. Abi šie temati ir atkal atseguši Latvijas politikā tradicionālo stūrgalvību: problēmu radīšanu „no nekā”, sevis iedzišanu stūrī un tad pārcilvēcisku pūļu rezultātā nonākšanu pie vienīgā jau iepriekš paredzamā risinājuma.

Neskatoties uz to, ka pārliecinošs vairākums Latvijas iedzīvotāju atbalsta RB nepieciešamību, ka ekonomiskā priekšizpēte ir noraidījusi bažas par Austrumu-Rietumu kravu plūsmas pārklāšanos ar Ziemeļu-Dienvidu virzienu, ka ir aprēķināts, pie kādiem piesardzīgiem darbības rādītājiem RB atmaksātos, vienalga vienas partijas un vienas ostas pilsētas lobiji stūrgalvīgi arī 2011.gadā ir turpinājuši visiem spēkiem torpedēt šā projekta virzību uz priekšu.

Meierovica biedrības organizētajai starptautiskajai konferencī par RB tematu izdevās parādīt šā projekta stratēģisko nozīmību un „iedēstīt” RB vārdu politiskajā darba kārtībā. Neskatoties uz ierobežotajām valsts budžeta iespējām, Ministru kabinets atrada līdzekļus RB pirmās kārtas darbu veikšanai Latvijas teritorijā, tādejādi radot priekšnoteikumus arī 1435mm platuma RB līnijas iekļaušanai ES transporta perspektīvajā plānā. Par sasniegumu uzskatāma arī RB vārda iekļaušanu trešās V.Dombrovska valdības deklarācijas tekstā, kaut nedaudz izplūdušā formulējumā. 2011.gada oktobrī publiskotais ES TEN-T tikla finansēšanas piedāvājums dalībvalstīm izrādījās pat labāks, nekā Latvija sagaidīja. Novembrī trīs Baltijas valstu premjeri pauduši atbalstu RB projektam.

Lielās infrastruktūras būves ir ilgtermiņa projekti, kuru iesākšana un pabeigšana neieklājas vienas Saeimas darbības termiņā. Tomēr Latvijas valdībai ir jāatrod spēks pieņemt stratēģisku lēmumu par RB projekta uzsākšanu, uz kuru gaida mūsu kaimiņvalstis un Eiropas Komisija. Jāveido projekta vadības vienība, jāsāk tehniskās dokumentācijas sagatavošana, trases iezīmēšana reģiona un vietējos plānojumos un jāspēr daudzi citi soļi, lai līdz 2030.gadam Latviju ar Eiropu savienotu moderns 21.gadsimta dzelzceļš.

Konference

2011.gada 24.martā Rīgā notika konference par *Rail Baltica* (RB) transporta koridora attīstības iespējām.

Konferencē tika izvērtēta dzelzceļa līnijas RB pašreizējā attīstības stadija, Latvijas un kaimiņvalstu intereses kopīga Ziemeļu-Dienvidu transporta koridora veidošanā. Konferencē dalībnieki iepazinās ar līdzīgu infrastruktūras projektu attīstīšanas pieredzi, kā arī diskutēja par RB radītiem ieguvumiem sabiedrībai un uzņēmējiem. Tika atzīts, ka RB izbūve veicinātu Latvijas integrāciju vienotā Eiropas dzelzceļa sistēmā, piesaistītu jaunas tranzīta kravas virzienā Ziemeļu-Dienvidi un kalpotu par līdzvērtīgu alternatīvu gaisa un auto satiksmei. Ātrgaitas dzelzceļa attīstībai reģionā ir arī stratēģiska, vides kvalitātes un ilgtspējīgas reģiona attīstības komponente.

Konferencē piedalījās toreizējais Latvijas ārlietu ministrs Ģirts Valdis Kristovskis, RB projekta Eiropas koordinators Pāvels Telička, Latvijas, Igaunijas un Polijas transporta ministriju vadoši pārstāvji, Helsinku pilsētas administrācijas, Ziemeļu investīciju bankas pārstāvji, kā arī kaimiņvalstu transporta un loģistikas nozares eksperti.

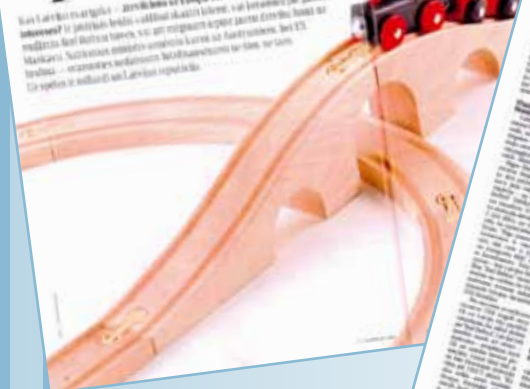
Konferences dalībnieki tika iepazīstināti ar RB koridora tehniski ekonomiskā pamatojuma, ko triju Baltijas valstu transporta ministriju uzdevumā izstrādā Lielbritānijas uzņēmums AECOM Ltd, sagatavošanas gaitu un pirmajiem rezultātiem.

Konferences dalībnieki tika iepazīstināti arī ar pētījumu par Latvijas iedzīvotāju attieksmi pret ātrgaitas dzelzceļa savienojumu nepieciešamību un izmantošanu, ko veikusi tirgus, sociālo un mediju pētījumu aģentūra TNS Latvia laikā no 2011.gada 9.-15.martam. Tajā secināts, ka pārliecinošs sabiedrības vairākums - 75% Latvijas iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem - atbalsta nepieciešamību veidot ātrgaitas dzelzceļa savienojumu Tallina-Rīga-Kauņa-Varšava-Berlīne. Pētījumā noskaidrots, ka, ja jau tagad būtu pieejams šāds ātrgaitas dzelzceļš, to izmantotu aptuveni puse Latvijas iedzīvotāju. Virzienu Rīga-Berlīne izmantotu 49% iedzīvotāju, bet virzienu Rīga-Tallina - 46%. Zīmīgi, ka RB izbūvi salīdzinoši biežāk atbalsta cilvēki ar augstāko izglītību, kā arī ar salīdzinoši augstākiem ģimenes ienākumiem. Savukārt, to cilvēku vidū, kuri uzskata, ka šādi ātrgaitas dzelzceļi Latvijā nav nepieciešami, salīdzinoši biežāk ir pensionāri.

Konferenci par RB transporta koridora attīstības iespējām organizēja Meierovica biedrība kopā ar Rīgas Ekonomikas augstskolu. Konferenci atbalstīja Konrāda Adenauera fonds, Eiropas Komisijas pārstāvniecība Latvijā, Kanādas vēstniecība Latvijā, kā arī ziņu aģentūra BNS.

Spele ar vilcieniem

Kaut Latvijas dzelzceļi ir vecāki nekā Eiropa, kas ir bijis vienlaicīgi gan pozitīvs, gan negatīvs faktors. Vairākus gadus ir bijis jāstrādā pie tā, lai dzelzceļi būtu modernāki un drošāki. Šobrīd dzelzceļi ir modernāki nekā Eiropā, kas ir pozitīvs faktors. Vairākus gadus ir bijis jāstrādā pie tā, lai dzelzceļi būtu modernāki un drošāki. Šobrīd dzelzceļi ir modernāki nekā Eiropā, kas ir pozitīvs faktors.

Eiropā «Rail Baltica» Latvijā gaida starta

Uz Berlīni vai Maskavu?

EK hartija par Latvijas gaitu: Rail Baltica un sākšanās uz austrumiem

AUGSTĀKĀ IZGLĪTĪBA

Diāna Pauna,
Rīgas Ekonomikas augstskolas prorektore

No runām pie darbiem

Dalība Meierovica sarunās par augstākās izglītības sistēmas starptautiskās konkurētspējas celšanu ir bijusi abpusēji bagātinoša. Pat, ja kalendārs bijis pilns, tomēr ļoti gribējās izbrīvēt laiku, lai tiktos un diskutētu ar dažādu nozaru, dažādu vecuma grupu, dažādu organizāciju pārstāvjiem.

Latvijas Universitātes rektora Mārča Auziņa ievadrūna, kas iezīmēja "sarunu laukumu", kā arī biedrības organizētais seminārs ar Somijas Pētniecības un inovāciju politikas padomes ģenerāļsekretāru Ilkka Turunen ir pilgtākie iespāidi, kas rosinājuši izdarīt secinājumu – no runām pie darbiem, un normatīvajai bāzei augstākajā izglītībā jātop sakārtotai.

Diskusijās minētie ierosinājumi par augstākās izglītības kvalitātes celšanu, internacionalizāciju, studiju procesa uzlabošanu ir vērā ņemami, taču pakārtoti, ja joprojām darbojas vecais „pielāpītais” Augstskolu likums. Diemžēl vispārējai apspriešanai atvēlētais laiks, kas notiek jau septiņu gadu garumā, ir pārsniegts. Pieņemu, ka finanšu resursi, kas bija atvēlēti Augstākās izglītības likuma izstrādāšanai, kādreiz tiks aprēķināti, lai sabiedrībai atskaitītos, kā šie līdzekļi tikuši izmantoti un kādi ir sasniegtie rezultāti. Kas par to ir atbildīgs? Šobrīd Augstākās izglītības likuma projekts jau ir novecojis, tā arī neieraugot dienas gaismu, bet varbūt, ka tas ir pozitīvi vērtējams fakts, jo iespējams visu sākt no jauna, nevis pielāpīt veco.

Pieredze Rīgas Ekonomikas augstskolas juridiskā statusa maiņas procesā liecināja par to, ka trūkst kvalitatīvu juristu un konsultantu, kas specializējušies izglītības likumdošanā. Līdzīgi kā Somijas piemērā, jāveido ir speciālistu komanda 2-3 cilvēku sastāvā, kas veic savu darbu profesionāli, nav nepieciešamas vairāku desmitu cilvēku lielas darba grupas, kurām grūti vienoties pat par sanāksmes datumu, kur nu vēl par apspriežamā dokumenta kontekstu.

Zane Oliņa,
PhD, Iespējamās misijas programmas attīstības vadītāja

Lakmusa tests gatavībai pārmaiņām

Pagājušajā gadā sabiedrībā kopumā ir nostiprinājusies izpratne un pārliecība par tūlītēju nozīmīgu pārmaiņu nepieciešamību vispārējā, profesionālajā, bet jo īpaši - augstākajā izglītībā. Ir skaidrs, ka nevaram darīt to pašu, ko līdz šim, cerībā, ka pēc pāris gadiem katrs jaunietis Latvijā varēs iegūt izglītību ar augstu pievienoto vērtību un Latvijas vārds būs redzams prestižākajos augstskolu reitingos. Daudz lielāka viedokļu dažādība valda jautājumos par risinājumu ceļiem. Stratēģiskās analīzes komisijas un Roberta Ķīļa piedāvātais studiju finansēšanas modelis, kas paredz pieejamus ilgtermiņa studiju kreditus katram studētājam līdzšinējās sadāles vietā, kļuvis par sava veida lakmusa testu ne tikai izglītības sektorā iesaistīto pušu gatavībai reālām pārmaiņām. Esam piedzīvojuši vēsturisku brīdi – izglītības jautājums kļuvis par strīdus ābolu jaunās valdības veidošanas procesā. Nākamajā gadā platforma diskusijām politiķu, profesionāļu, izglītības pakalpojumu sniedzēju un saņēmēju vidū būs vēl vairāk nepieciešama, lai panāktu reālu vienošanos par rīcības soliēm

progresīvām pārmaiņām gan mācību procesa kvalitātes pilnveidē, gan finansēšanā.

Ekspertu diskusijas

Meierovica biedrība organizēja trīs ekspertu diskusijas par augstākās izglītības starptautiskās konkurētspējas uzlabošanu. Tika pārrunāti iespējamie augstākās izglītības sistēmas modeļi, finansēšanas kritēriji, analizētas augstākās izglītības sistēmas Eiropā un to piemērotība Latvijas situācijai. Īpaši jāpiemin 2011. gada 17.martā organizētā tikšanās par Somijas un Lietuvas augstākās izglītības reformu pieredzi, uzklāusot Somijas Pētniecības un inovāciju padomes ģenerāļsekretāru Ilkka Turunen un Lietuvas izglītības un zinātnes ministra padomnieku Gytautas Damijonaitis. Diskusiju rezultātā tika izstrādāti priekšlikumi augstākās izglītības sistēmas reformai.

Vēlamie augstākās izglītības reformas mērķi

- Konkurētspējīgas augstskolas un konkurētspējīgi augstskolu absolventi
- Koncentrēti pasniedzēju resursi
- Plašāka augstskolu iesaiste pētniecībā un inovācijās, pētījumu izmantojamība
- Valsts finansējuma mērķtiecīga izmantošana
- Sociālo zinātņu īpatnsvāra samazināšana, speciālistu gatavošana nozarēs ar eksporta potenciālu

Kas jāreformē?

• Augstskolu struktūra

Jāizstrādā augstskolu tipoloģija, nošķirot zinātnes un profesionālās izglītības augstskolas. Katram augstskolu tipam jādefinē konkrēta misija. Profesionālās augstskolas jāveido ievērojot pieejamības un reģionālās attīstības principus (*place based approach*). Koncentrējot mācībspēku resursus, katrā reģionā izveido vienu augstākās izglītības iestādi, kas nodrošina konkrētā reģiona vajadzību pēc kvalificēta darbaspēka. Profesionālās augstskolas var neveidot doktorantūras programmas un tām būtu izvirzāmas zemākas prasības par iesaisti pētniecībā. Vienlaikus veicama koledžu sektora revīzija.

Zinātņu augstskolām jāizvirza paaugstinātas prasības par citējamību un starptautisku konkurētspēju.

Izvērtējama privāto augstskolu izglītības kvalitāte un vājākās no tām jāsālsēdz.

• Studiju process

Augstskolām pašām, negaidot reformas *no augšas*, ir plašas iespējas veidot ekselences centrus, stimulēt eksportspējīgākos pasniedzējus, uzlabot studiju procesu un kvalitāti, vairākām augstskolām veidot kopīgas programmas (arī veidojot kopīgas sociālo zinātņu, inženiertehnisko zinātņu un radošo profesiju programmas). Valsts līmenī ir jāpopularizē veiksmīgākie/progresīvākie augstskolu rīcības piemēri un jānovērš birokrātiskie šķēršļi inovatīvu risinājumu ieviešanā.

Augstskolām jānodrošina brīvi piesaistīt pasniedzējus/profesūru no ārzemēm, pasniegt lekcijas ES valstu valodās.

Akadēmiskais godīgums, radoša atmosfēra, mūsdienīgas apmācību metodes un pasniedzēju starptautiska atpazīstamība var iinteresēt studējošos, lai tie pabeidz iesāktās programmas, īpaši tehniskajās zinātnēs.

Profesionālajām augstskolām var netikt izvirzītas stingras

prasības pasniedzēju zinātniskajai darbībai, dodot iespēju piesaistīt savas nozares profesionāļus-praktiķus.

Zinātnes augstskolu pasniedzējiem vairāk jāiesaistās projektos un pētniecībā, jāizvirza prasības par publikācijām. Pētījumi jāveido tā, lai tos var izmantot politikas veidotāji un privātais sektors. Jāveicina pasniedzēju sociālā atbildība, t.i., pienākums iesaistīties diskusijās par plašu sabiedrībai nozīmīgu tēmu loku, dodot pienesumu kvalitatīvai diskusijai un izsvērtu rīcībpolitikas lēmumu pieņemšanā. Pasniedzēji jāorientē uz dinamisku vidi, ciešāku studentu-pasniedzēju mijiedarbību. Būtiski jāpaplašina asistentu skaits profesoriem. Pasniedzējiem jāveido laika sadalījums: pasniegšanai, pētniecībai, citiem pakalpojumiem. Augstskolām jāuzlabo pasniedzēju darba apmaksas sistēma, iekļaujot pētniecības, starptautiskās un sociālās darbības faktoros.

Sadarbībā ar Kultūras ministriju jāizvērtē iespējas apvienot bibliotēkas, jāveido kopīgi augstskolu bibliotēku fondi, esošās bibliotēkas jāmodernizē, vairāk jāiepērk elektroniskās datu bāzes.

- **Finansēšanas modelis**

Finansēšanas modeļa maiņa pati par sevi, bez citu sistēmas elementu revīzijas nevar garantēt kvalitatīvas izmaiņas augstākajā izglītībā. Tomēr finansējumam ir jābūt galvenajam reformu veicinātājam, tam jākalpo gan kā pātagai, gan kā burkānam.

Jālikvidē budžeta vietas, kas piesaistītas konkrētai mācību iestādei. Profesijām, kuru apguvi finansē valsts, jāievieš princips *nauda seko gudram studentam*, vienlaikus neveicinot jauniešu vēlmi studēt *vieglākajās programmās*. Jāizvērtē, kuras profesijas spēj mācībās ieguldīt līdzekļus atpelnīt darba tirgū. Tajās valsts tiešais finansējums pakāpeniski jāaizstāj ar valsts garantētiem kredītiem un valsts kredītiem, kas absolventiem ir jāatdod. Jāpirod pie domas, ka cilvēkam ir jāmaksā par savu izglītību. Šā principa izņēmumi pieļaujami attiecībā uz maznodrošinātiem, talantīgiem jauniešiem un valstij svarīgām profesijām. Zinātnes augstskolu finansēšanas formulā jāiekļauj arī pētniecība un starptautiski citējamās publikācijas.

Augstskolām jāprot piesaistīt dažādu finanšu avotu līdzekļi (ES, nacionālais un privātais finansējums), jāorganizē sava darbība tā, lai spētu iegūt papildu ienākumus arī no studiju un pētniecības eksporta.

Jāveido valsts augstskolu apvienošanās fonds. Tāpat kā novadu reformā, ir jāpiešķir papildu finansējums augstskolām, kuras veido konkurētspējīgu modeli apvienojoties.

- **Zinātnes finansēšanas modelis**

Augstākā izglītība nevar pastāvēt bez zinātnes, zinātnes finansējums ir viens no augstskolas finansējuma veidiem.

Jāveido Latvijas Zinātnes fonds līdzīgi kā Igaunijā (*Estonian Science Foundation*), mazinot augstskolu un zinātnisko institūtu ietekmi un palielinot neatkarīgu ekspertu un privātā sektora ietekmi finansējuma piešķiršanā. Tā būtu valsts pārvaldes institūcija, kuru vadītu profesionāļi. Līdzekļu piešķiršana notiktu, saņemot pozitīvu recenzentu vērtējumu. Katru pieteikumu recenzētu vismaz viens ārvalstu eksperts (pieļaujot specifiskus izņēmumus, piemēram, baltu valodu studijās), pielietojamās zinātnēs – attiecīgās nozares privātā sektora pārstāvis.

Finansiāli jāatbalsta pieteikumu gatavošana starptautiskiem finansētājiem, publikāciju tulkošana starptautiski citējamiem izdevumiem.

- **Nepieciešams salīdzinošs augstskolu un programmu vērtējums**

Līdzīgi kā citās valstīs Latvijā jāuzsāk veidot augstskolu un, jo īpaši, augstskolu programmu salīdzinošs vērtējums – programmu TOPs. Tos var veidot nevalstiskais sektors, publicējot reizi gadā medijos.

- **Atvērtība pasaulei, svešvalodu zināšanas un lietojums**

Latvijas augstskolām ir jāpiedāvā starptautiskas programmas, lai pie mums mācītos ārvalstu studenti, un arī mūsu studenti varētu doties apmaiņu studijās. Valsts ir atvērta, veidojas kontakti - biznesa iespējas globālā tirgū, šie kontakti veidojas studiju gados.

Jāņņem ierobežojumi lekciju lasīšanai ES valstu valodās un kvalificētu ārvalstu mācītājus aicināšanai, neizvirzot kā priekšnoteikumu obligātu latviešu valodas pārzināšanu augstākajā līmenī. Bez vispārējās augstskolu atvērtības veicināšanas nebūs iespējams sasniegt mērķi – 5% ārvalstu studenti un vismaz 5% akadēmiskā personāla ir ārvalstu viesprofesori un vieslektori.

Apsvērt, vai „zinātnes universitātē” maģistra līmenī visām programmām nevajadzētu būt angļu valodā. Arī bakalaura līmenī – radīt plašu programmu loku ar iespēju studēt angliiski.

Jāuzlabo vispārējās skolēnu svešvalodu zināšanas. Jau pamatskolā no 5.klases dažādos priekšmetos varētu izmantot mācību materiālus angļu valodā. Latviešiem ir vajadzīga otra valoda, ar ko konkurēt. Uzlabot vispārīgās angļu valodas zināšanas var arī netulkojot filmas TV.

Arguments for the voucher model

- HEIs have to focus on their clients and market needs. Together with other necessary instruments (modern management, autonomy, etc.) this system fosters sound motivations of all stakeholders
- This system involves entrants and their parents into decision making process what specialists will be prepared for the coming years. Thus we use much more valuable information to forecast future needs
- Transparency and simplicity of the system
- There is enough place for Government to pursue macro level policy, to be important actor in long term planning together with HEIs and students

Page 24

BALTIJAS ELEKTROENERĢIJAS TIRGUS

Juris Ozoliņš,
enerģētikas eksperts

Elektroenerģijas tirgū progress

2011.gads Latvijas elektroenerģijas tirgū ir nesīs progresu, lai arī likumdošanas sakārtošanā un tirgus liberalizācijā pārmaiņas kopumā ir bijušas gausas.

Latvenergo (LE) 2011.gadā ir bijis aktīvs vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības dalībnieks visās trijās Baltijas valstīs. Izmantojot darījumus biržās un divpusējās sarunas, ir iegūtas pozīcijas Igaunijas un Lietuvas mazumtirdzniecības tirgos. Tas nav liels bizness, bet iemaņas lieti noderēs tirgiem tālāk saplūstot un patērētājiem kļūstot izvēlīgākiem.

Eesti Energia (EE) iespēju robežās cinās Latvijā un ir tikusi līdz 5% no Latvijas patērētāju segmenta. *EE* ražošanas jaudas ir lielākas vairāk, un tādēļ šai kompānijai ir vērts pacīnīties par jaunu tirgu. Tas rada iespēju Latvijas patērētājiem iegūt elektroenerģijas tirdzniecības iemaņas.

Lai iegūtu Ziemeļvalstu enerģijas biržas *NordPoolSpot* uzticību, Latvijai vēl jāpapūlas. Latvijas patērētāji un ražotāji aizvien paši nevar kļūt par biržas dalībniekiem - tam vēl ir jārada apstākļi: jāsertificē nacionālais pārvades sistēmas operators un jānovērtē, vai tas būs neitrāls tirdzniecības apstākļu nodrošinātājs. Procesu iekāvējusi neveiksmīgi izvēlēta *LE* restrukturizācijas shēma.

Atjaunojamās un vietējās enerģijas izmantošanā Latvijā atpaliek no kaimiņiem. Lai gan eksportējam daudz enerģētiskās koksnes, gandrīz tikpat daudz, cik importējam dabas gāzes enerģijas izteiksmē. Biznesa pārstāvji apstiprinās: Lietuvā un Igaunijā biomasu izmanto daudz aktīvāk un saprātīgāk. Pagaidām vēl esam izejvielas piegādātāju nišā ar mazāko pievienoto vērtību, likumdošana nav draudzīga biznesam un patērētājiem.

Arī atklātību joprojām ir problēmas - pat tiesībsargam bija jāatbild uz Valsts prezidenta pārsūtīto privātpersonas sūdzību par *LE* tarifu noteikšanas procedūru un rezultātu. Atkāpes no labas pārvaldības principiem bija acīm redzamas, jo 11 tiesā iesniegtas sūdzības un tiesībsarga iejaukšanās ir bezprecedenta gadījums atklātā sabiedrībā. Šādos apstākļos ir grūti izstrādāt racionālu un tālredzīgu enerģētikas politiku un iesniegt Saeimai kvalitatīvu Atjaunojamās enerģijas likumprojektu.

„Meierovica saruna” par elektroenerģijas tirgu

2011.gada 19.aprīlī notika kārtējā „Meierovica saruna”, kurā Meierovica biedrības biedri, eksperti un Saeimas deputāti diskutēja par elektroenerģijas tirgus ieviešanu Latvijā, Baltijā un Baltijas jūras reģionā, par *LE* restrukturizāciju, atjaunojamo enerģiju un elektrības tarifiem.

Ekspertu redzējums

Elektrības tirdzniecības sistēma nākotnē būtiski ietekmēs ekonomikas ap Baltijas jūru. Tādēļ Latvijai ir svarīgi izveidot tādu nozares struktūru un elektrības tirdzniecībā iesaistīto spēlētāju lomu sadalījumu, kas atbilstu reģionā izvēlētajam tirgus modelim, veicinātu konkurenci un iespējami plašu izvēli gala patērētājam.

Šobrīd Latvija elektroenerģijas jomā ir pārejas posmā no divpusējiem ražotāju-vairumtirgotāju līgumiem uz elektrības vairumtirdzniecību biržā.

Iespējami brīva elektrības pārdošana mazumtirgū iespējama tikai pēc vairumtirdzniecības sistēmas sakārtošanas, t.i., pēc

Latvijas elektrības tirgus pievienošanas Ziemeļeiropas elektrības biržai *NordPool*, kurā *LE* jau šobrīd darbojas kā elektrības ražotājs un Latvijas „*Augstsprieguma tīkls*” kā pārvades pakalpojuma sniedzējs. Biržā noteiktu elektrības vairumtirdzniecības cenu, kas ir noteicošais elements visu mazumtirdzniecībai nepieciešamo aprēķinu veikšanai. Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība ar gala patērētāju iesaistīšanos ir atšķirīgi elektrības tirdzniecības apgabali.

Lai Latvija iekļautos reģiona elektrības tirgū, nepieciešamas izmaiņas likumos. Saeimā ir iesniegti grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā, kuriem jārada priekšnoteikumi, lai *NordPool* biržas noteikumus varētu attiecināt arī uz Latvijas tirgu. Pēc ekspertu domām, piedāvātais likumprojekts ir pārāk detalizēts un vienlaikus neskaidrs, kas vēlāk varētu apgrūtināt tā lietošanu un, iespējams, arī radītu neskaidrības sadarbības partneriem.

Vēl viens priekšnoteikums ir starpsavienojumu veidošana starp dažādiem tirdzniecības apgabaliem, jo tirdzniecības apjomi ir tieši atkarīgi no šo starpsavienojumu jaudas. Papildus jau esošajam savienojumam starp Somiju un Igauniju *EstLink1* ir plānots vēl viens savienojums *EstLink2*, kā arī tiek veidots savienojums starp Zviedriju un Lietuvu *NordBalt*. Tiem kopā ar Kurzemes loku Latvijas teritorijā būtu jānodrošina nepieciešamās jaudas apmaiņas un jāpalielina konkurence elektrības vairumtirdzniecībā.

Lai elektrības tirgus varētu darboties, nepieciešams skaidri nodalīt elektrības ražotājus/tirgotājus no tīklu operatoriem. ES direktīvā par enerģētikas politiku ir piedāvāti trīs monopolu restrukturizācijas modeļi, Latvijā atšķirībā no Lietuvas un Igaunijas ir izvēlējusies sarežģītāko modeli. Restrukturizācija pašlaik notiek un paredzams, ka līdz gada beigām *Augstsprieguma tīkli* no *LE* meitas uzņēmuma pārtaps par pilnīgi patstāvīgu uzņēmumu. Tomēr šajā modelī no *LE* tiks izdalīts tikai pārvades pakalpojums, bet pašu augstsprieguma tīklu īpašuma tiesības joprojām piederēs *LE*. Paveicot iepriekšminēto, radīsies priekšnoteikumi tam, lai Latvijas ražotāji varētu piedalīties reģiona vairumtirdzniecības tirgū.

Tikai pēc vairumtirdzniecības posma sakārtošanas arī gala patērētājam – MVU vai mājsaimniecībai – radīsies teorētiska iespēja izvēlēties elektrības pārdevēju. Svarīga loma ir patērētājam pieejamās informācijas par tirgu apjomā un kvalitātē. Pēc Latvijas pievienošanās *NordPoolSpot* apgabalam energoietilpīgākie patērētāji varēs izmantot autorizēto biržas dalībnieku pakalpojumus, lai tieši piedalītos vairumtirdzniecībā. Biržas noteikumi pieprasa daudz lielāku atbildību pret regulatora un tīklu operatoru publicēto informāciju.

Savlaicīgi jādefinē Baltijas valstu kopīga nostāja pret Krievijas ienākšanu reģiona elektroenerģijas tirgū, kā arī jāizvērtē visi ar atomelektrostaciju celtniecību Krievijā un Baltkrievijā saistītie aspekti. Kaut arī pretēji izplatītajam viedoklim atomenerģija nemaz nav lēta, Krievijai ir iespēja šīs izmaksas kompensēt ar tās rīcībā esošajiem lētajiem ģenerēšanas resursiem citās savās AES.

Latvijā objektīvu iemeslu dēļ līdz šim ir bijis gandrīz neiespējami veidot no *LE* neiespaidotu elektroenerģētikas rīcībpolitiku, jo tās izstrādei nepieciešamā kapacitāte ir tikai *LE* un Ekonomikas ministrijas rīcībā, kur *LE* var uzskatīt par ieinteresētu personu.

Prioritāte - iekļaušanās *NordPool*

Sarunas dalībnieki secināja, ka Saeimai rūpīgi jāizvērtē iesniegtie grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā, tos saskaņojot ar esošajiem elektrības vairumtirdzniecības noteikumiem Baltijas jūras reģionā, ar ES direktīvu par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un atsakoties no Ministru kabineta noteikumiem raksturīgas detalizācijas pakāpes. Latvijas interesēs ir pēc iespējas ātrāka un pilnīgāka iekļaušanās *NordPool* tirdzniecības sistēmā. Pastāv bažas, ka nekvalitatīva likuma pieņemšanas gadījumā Latvija kārtējo reizi atpaliks no Igaunijas un Lietuvas; un tā var neizpildīt BEMIP ceļa karti - līdz 2013.gadam nodrošināt pilnu valsts integrāciju kopējā elektrības tirgū.

ĢIMENES ATBALSTA POLITIKA

Ilmārs Mežs,
Starptautiskās Migrācijas organizācijas
Latvijas biroja vadītājs

Demogrāfija un ģimenes politika

Pēdējā gada laikā Latvijas iedzīvotāju skaits turpina arvien straujāk samazināties – gan emigrācijas dēļ, gan sarūkošās dzimstības dēļ. Dzimušo skaita prognoze balstoties uz 10 mēnešu datiem ir mazliet zem 19 tūkstošiem, bet mirušo cilvēku skaits tuvosies 30 tūkstošiem. Un šāds samazinājums ir gados, kad Latvijā ir visaugstākais jauno sieviešu skaits! Papildus vēl apmēram 20 tūkstoši cilvēku ir reģistrējuši savu emigrācijas faktu, un varam tikai cerēt, ka nav daudz vairāk to, kas savu aizbraukšanu neregistrē. Tātad – viena gada laikā minus 31 tūkstotis cilvēku, proporcionāli Latvijas iedzīvotāju skaitam tie ir 1,5%. Citiem vārdiem, ar tādu samazināšanās tempu pēdējais Latvijas cilvēks aizbrauks vai nomirs 2076.gadā.

Demogrāfijas politikā gan ir notikušas būtiskas izmaiņas – nē, ne jau rīcībā, bet deklarāciju līmenī. Valdības deklarācijā ir ietverti vislabākie demogrāfiju prioritizējošie teikumi. Arī politiku apņemšanās ietver vairākus svarīgus solījumus – parasti gan tikai deklaratīvus, nekonkrētus, taču daži no tiem ir konkrēti – un vissvarīgākais ir solījums nodrošināt pieeju pašvaldību bērnu aprūpes visiem bērniem no 1,5 gada vecuma. Tomēr reāli skatoties uz cīņu par valsts budžeta konsolidāciju, valdība ir jau atzinusi, ka arī 2012. gadā neko būtisku demogrāfijas jomā negatavojas paveikt. Atliek cerēt uz 2013.gadu, kad 1990.gadā dzimušajām meitenēm jau būs 23 gadi. Kāpēc es to pieminu – šajā gadā sākas krasi dzimstības samazināšanās un, ja mēs nepanāksim dzimstības pieaugumu jau tuvākos gados, tad pēc 5 gadiem to vairs nebūs liela jēga darīt – jo jaunu potenciālo māmiņu skaits būs divas reizes mazāks, nekā tagad.

Tātad, galvenās pārmaiņas it kā notikušas sabiedrības un politiku galvās. Tomēr, lai izvairītos no bezcerīgas izmiršanas, kam sekos masveida imigrācija, ir nepieciešami daudzu desmitu miljonu latu ieguldījums jaunajās ģimenēs ik gadus, ar deklarācijām nepietiks. Mums ir jāspēj uzbūvēt jaunu Dienvidu tiltu savām jaunajām ģimenēm, jo aptuveni tikpat lielu summu Igaunija ir spējusi ieguldīt demogrāfijā pēdējā dekādē un tagad bauda šīs tālredzīgās politikas augļus. Vai mūsu politikai patiešām panāks demogrāfijas prioritizēšanu ne tikai deklarācijās, bet arī reāli paveiktajos darbos, par to es pagaidām šaubos. Pagaidām galvenā prioritāte ir budžeta konsolidācija, tad eiro ieviešana, bet pa vidu, cenšoties vismaz nedaudz nomierināt pensionārus, drīzāk desmiti miljonu tiks novirzīti pensiju indeksācijai. Jaunās māmiņas vienmēr var pagaidīt... Ir jau kas gaida – bet citas aizbrauc un iekārto savu ģimeni ārzemēs.

Ģimenes valsts politika Latvijā: ko darīt?

2011.gada 30.maijā Meierovica biedrība sadarbībā ar Fridriha Naumana fondu un Rīgas Ekonomikas augstskolu rīkoja diskusiju par ģimenes politikas īstenošanu Latvijā.

Raksturojot šā brīža demogrāfisko situāciju un prognozējot iespējamo situācijas attīstību, diskusijas dalībnieki bija vienprātīgi, atzīstot katastrofālo stāvokli. Eksperti norāda, ka valsts tautsaimniecībai būtisks rādītājs ir attiecība starp cilvēkiem līdz un pēc 60 gadu vecuma. Šobrīd Latvijā cilvēku īpatsvars pēc 60 gadu vecuma ir aptuveni 20%, ja pašreizējās tendences turpināsies, aptuveni pēc 50 gadiem tas var palielināties līdz 40% kam būs graujošas ekonomiskas sekas.

Analizējot situācijas iemeslus, diskusijas dalībnieki atzina, ka būtiskākie faktori, kas atstāj iespaidu uz demogrāfisko situāciju,

ir perspektīvas un drošības sajūta, stabilitāte un tam ir pat lielāka nozīme, kā finansiālajam atbalstam. Eksperti norādīja, ka liela nozīme Latvijas situācijas veidošanā bijusi šeit valdošajai korupcijai. Salīdzinājums ar Igauniju atklāja, ka tā šobrīd ir daudz labākā situācijā nekā Latvija, jo Igaunijas valdība pirms 10 gadiem demogrāfisko jautājumu risināšanā ieguldījusi ievērojamus līdzekļus, kas kopumā nepārsniedz pusē no Dienvidu tilta būvniecības izmaksām, un šobrīd Igaunijā ir jau izlīdzinājusies attiecība starp dzimstību un mirstību. Jau zināmu laiku eksistē vairāki demogrāfijas jautājumu risināšanas modeļi, kurus izstrādājuši vairāku ministriju ierēdņi, tomēr vēl joprojām politiskajā līmenī nav izdarīta izšķiršanās par to, kuru no minētajiem modeļiem īstenot, līdz ar to demogrāfijas jautājumu risināšana notiek „pašplūsmā” un spontāni.

Kā īpašu apdraudējumu eksperti izcēla tā saucamo ģimeņu nabadzības risku. Saskaņā ar Eurostat pētījumu Latvija ir šajā ziņā vissliktākajā situācijā – ģimenēm ar trešā bērna piedzimšanu risks nokļūt maznodrošinātu personu statusā sasniedz 50%. Viens no šāda riska uzturēšanas iemesliem ir šā brīža sociālās politikas struktūra, kuras objekts uzskaites vienkāršības dēļ ir atsevišķs indivīds, nevis ģimene. Ģimenes kopējie ienākumi un kopējā ģimenes labklājība tiek ņemta vērā tikai dažos specifiskos gadījumos. Nerēķināšanās ar ģimeni kā kopumu visspilgtāk atspoguļojas nodokļu politikā. Piemēram, transportlīdzekļu nodoklis, kas neņem vērā, cik cilvēku, jāpāravadā ar konkrēto transportlīdzekli, līdz ar to nostādot daudz bērnu ģimeni acīm redzami diskriminētā lomā, vai nekustamā īpašuma nodoklis, kurš arī neņem vērā, cik cilvēku ar kopēju mājsaimniecību attiecīgajā īpašumā dzīvo. Gadījumā, ja ģimenē dzimst jau 3.bērns, šīs ģimenes kopējie ienākumi nepalielinās (drīzāk samazinās), taču nodokļu slogs palielinās būtiski un pieaug izdevumi. Diskusijas dalībnieki vienojās, ka šāda disproporcija būtu kompensējama ar sociālās politikas pārorientēšanu uz ģimeni kā vienību un dažādiem nodokļu atvieglojumiem.

Diskusijas dalībnieki secināja, ka jākoncentrējas nevis uz dzimstības palielināšanās stimulēšanu, bet gan jāatvieglo lēmuma pieņemšana par bērnu radīšanu. Uz to norāda arī pētījumi, ka Latvijas iedzīvotāji vidēji vēlas radīt 2,5 bērnus uz 1 sievieti reproduktīvā vecumā, bet reālais dzimušo bērnu rādītājs ir 1,1. Tātad, nav nepieciešami papildu stimuli cilvēku vēlmēs radīt bērnus stimulēšanai, bet jālikvidē šķēršļi jau esošas vēlmēs piepildīšanai.

Būtiski ir izveidot ģimenes identificēšanas mehānismu un orientēt demogrāfisko un sociālo politiku uz ģimeni. Izrādījies, ka atsevišķu politisku spēku praktizētā ģimenes jēdziena izmantošana savas popularitātes vairošanai novedusi pie tā, ka šādu identificēšanas mehānismu ir grūti izveidot. Satversmē ir ierakstīta laulības definīcija, kas neļauj ņemt vērā tās ģimenes, kuru laulība nav oficiāli reģistrēta. Tai pašā laikā ap 40% bērnu dzimst tieši neregistrētās laulībās. Vēl viens traucēklis ir vecuma ierobežojums bērniem daudz bērnu ģimenes statusa saglabāšanā, kas neņem vērā reālo situāciju, ka pārsniedzot noteikto vecumu bērni nav sākuši patstāvīgu dzīvi, negūst patstāvīgus ienākumus un turpina dzīvot ģimenē, bet ģimene zaudē virkni atvieglojumu, pat ja tajā ir vairāk par 3 ģimenē dzīvojošu bērnu. Valsts un pašvaldību budžetu sadalījums ir tāds, kas faktiski pašvaldību ne tikai neieinteresē savā teritorijā veicināt ģimeņu un 3 un vairāk bērniem skaita pieaugumu, bet tieši otrādi – pašvaldības ir ieinteresētas to skaita mazināšanā, jo šādu ģimeņu nodokļu ieskaitījumi pašvaldību budžetā kopumā samazinās bērnu audzināšanas laikā, bet palielinās slogs pašvaldības budžetam dēļ nepieciešamajiem pabalstiem un noteiktajiem atvieglojumiem.

Diskusijas dalībnieki norādīja uz nepieciešamību ieinteresēt darba devējus demogrāfisko jautājumu risināšanā, veicinot darba devēju interesi atvieglot māmiņu un tēvu atgriešanos darbā pēc bērnu kopšanas atvaļinājumiem un mudinot tos pievērsties elastīgāka darba laika noteikšanai cik vien tas iespējams – atvieglot pārēju no pilna uz nepilnu darba laiku un otrādi, ļaut darbu

veikt mājās u.tml. Atbalstāma un, iespējams, nododama privātā sektora rokās ir iniciatīva par *ģimenei draudzīga uzņēmēja* statusa piešķiršanu un popularizēšanu.

Nepieciešams sakārtot internetā pieejamo informāciju par atvieglojumiem bērna dzimšanas gadījumā, lai katram cilvēkam nebūtu īpaši jāpēta daudzie normatīvie akti, cenšoties saprast kas un no kā pienākas. Labklājības ministrija jau spērusi soli šajā virzienā iesniedzot normatīvo aktu grozījumu projektus, kuros VID noteikta atbildība obligāti konsultēt nodokļu maksātājus par pieejamajiem atvieglojumiem un to saņemšanas kārtību.

Eksperti norādīja, ka demogrāfijas jautājumu risināšanai vajadzētu vairāk izmantot arī ES struktūrfondu līdzekļus un Eiropas institūciju zināšanas. Eiropas Komisija tieši nedarbojas ar šiem jautājumiem, tomēr tās rīcībā ir plašs šādiem mērķiem lietojamu instrumentu klāsts. Nesen publikotais EESLK 2011.gada 4.maija atzinums „Ģimenes politika un demogrāfiskās pārmaiņas” satur arī Latvijai noderīgus labās prakses piemērus. ES Ungārijas prezidentūras laikā tika aktualizēti demogrāfijas jautājumi, un arī Latvijai to vajadzētu izmantot.

Kopumā diskusijas dalībnieki secināja, ka veicot attiecīgus pasākumus ir iespējams novērst gaidāmo katastrofu. Ir jāidentificē ģimene no valsts viedokļa, jāiekļauj ģimene kā vienība nodokļu sistēmā, jāpieņem politiski lēmumi demogrāfijas politikā, lai attiecīgo ministriju ierēdņiem būtu skaidrs darbības virziens un uzdevumi kā arī jākoncentrējas uz to šķēršļu likvidēšanu, kuri kavē dzimstību. Tam apvienojumā ar kopējās ekonomiskās situācijas uzlabošanu un stabilitātes sajūtas rašanos vajadzētu nest auglus.

VESELĪBAS SISTĒMAS REFORMA

**Ilze Aizsilniece,
ārste**

Kā un vai mainījusies sabiedrības izpratne par reformām veselības aprūpes sistēmā

Latvijas veselības aprūpes reforma atšķiras ar ļoti krasām reformēšanas virziena maiņām – no slimu kases izveidošanas 1993.gadā līdz obligātās veselības apdrošināšanas pamatprincipu ieviešanai 1998.gadā, kam sekoja pilnīga budžeta finansēšana kopš 2004.gada un diskusija par obligāto veselības apdrošināšanu 2011.gadā, un tās ieviešanu atkal no jauna tuvā nākotnē.

Istenojot slimnīcu reformu, pēdējo gadu laikā ir pārveidotas un aizvērtas daudzas mazās slimnīcas reģionos, kas noteikti ir bijis lietderīgi, ja analizējam veselības aprūpes sistēmu un tās izmaksas kopumā. Tomēr jāpiebilst, ka šī iemesla dēļ daudzviet Latvijas laukos pieejamība speciālistiem ir samazinājusies. Piemēram,

Igaunijā, kur mazās slimnīcas tikai aizvērtas daudz agrāk nekā Latvijā un sekundārā līmeņa veselības aprūpe tika koncentrēta lielajās klīnikās, ir pārdomāts, kā pacientiem nokļūt no viņu dzīves vietas līdz speciālistiem. Pacientu transportēšana līdz speciālistiem no tālākām apdzīvotām vietām kaimiņu valstīs gan Igaunijā, gan Somijā ir veselības aprūpes un pašvaldību atbildība un sadarbība. Esošajā situācijā būtu jādomā par iespējām nodrošināt “mobilās konsultācijas” attālākajos reģionos, kuru speciālists dodas pie pacientiem sadarbībā ar primārās aprūpes ārstiem.

Kopš 1995.gada Latvijā tiek uzsvērtā primārās aprūpes un ģimenes ārstu nozīme racionāla veselības aprūpes sistēmas izveidē, bet diemžēl ir pieļautas daudzas kļūdas, kuru dēļ ģimenes ārsta institūts nav radis pietiekamu Latvijas iedzīvotāju uzticību. Tas saistīts ar nepārdomātajām reformām 1999.-2001.gadā, kad visiem primārajā veselības aprūpē strādājošajiem ārstiem piespiedu kārtā bija jāpārņem par ģimenes ārstiem. Šādas veselības reformēšanas rezultātā ģimenes medicīna un primārā veselības aprūpe ir bijis vairāk formāls process. Pēdējos gados ir vērojamas pozitīvas pārmaiņas gan apmācības procesā, gan primārās veselības aprūpes organizēšanas ziņā. No jauna ir pārskatīta ārsta palīga un māsas loma šajā darbā. Primārā veselības aprūpe un ģimenes medicīna nav tikai slimību ārstēšana, bet arī veselības saglabāšana un slimību profilakse, kam vairāk būtu jāpievēršas primārajā veselības aprūpē.

Pēdējos gados dēļ PVN nodokļa palielināšanas ir ievērojami pieaugušas zāļu cenas, tāpēc Veselības ministrija ir centusies darīt visu, lai samazinātu pacientu un valsts izdevumus par valsts daļēji kompensējamajiem medikamentiem. Medikamentu pieejamība ir nozīmīgs faktors adekvātai hronisku pacientu ārstēšanai. Ja hroniskas saslimšanas gadījumā pacientam vienmēr ir pieejamas vajadzīgās zāles, ir iespējams novērst slimības krīzes, pacientam nav jāmeklē neatliekamais medicīnas palīdzības dienests, ir iespējams iztikt bez liekas ārstēšanās slimnīcā.

Diemžēl šajā gadā pieņemtās izmaiņas zāļu kompensācijas noteikumos daļēji ir pretrunā ar Pacientu tiesību likumu. Jo pacientam noteikti ir jāpērk lētākais medikaments, pat tad, ja viņš ir gatavs samaksāt pats un turpināt lietot jau uzsāktu medikamentu. Tas rada nevajadzīgas diskusijas starp aptiekām un primārās aprūpes ārstiem, kā arī veicina pacientu neapmierinātību.

Lai veselības aprūpes sistēmas reformēšana būtu mērķtiecīga, nevīs tikai esošā ministra iegribu un iedomu atspoguļojums, svarīgas ir ierēdņu zināšanas un nostāja. Pēdējos gados saistībā ar budžeta samazinājumu nākas dzirdēt par mūsu ierēdņu daudzumu un izmaksām. Tomēr būtu jāsaprot arī tas, ka labs un ziņošs speciālists nestrādās par nelielu samaksu. Sabiedrības nostāji pret ierēdņiem būtu jāmainās.

Veselības sistēmu var reformēt bezgalīgi, bet būtiski ir mainīt katra cilvēka attieksmi un zināšanas par savu veselību. Diemžēl Latvijā neatliekamā medicīnas dienesta palīdzība un arī nakts apmeklējumi slimnīcās bieži ir dēļ cilvēku bailēm un nezināšanas. Tādēļ veselības jautājumi ir nopietni jāmača skolās, tikai ziņošs cilvēks apjauš savas veselības vērtību un cenšas to saglabāt.

Sarunas par veselības aprūpes sistēmas reformām

2010.gada nogalē, 7.decembrī neformālā gaisotnē notika diskusija par veselības aprūpes sistēmas reformas principiem Latvijā. Sarunā piedalījās vairāki bijušie veselības ministri, Veselības ministrijas ierēdņi, Saeimas deputāti, Meierovica biedrības biedri, kā arī vācu eksperts Frederiks Sīrius Rēders (*Frederik Cyrus Roeder*), kurš ir konsultējis Vācijas valdību par pārmaiņām veselības aprūpes sistēmā. Rēdera kungs dalījās savās pārdomās par aktuālām veselības sistēmas reformām Vācijā, tika analizētas Latvijas reformas vājās vietas, t.sk. e-receptes un e-kartes ieviešana.

UZŅĒMUMU LABA PĀRVALDĪBA

Daiga Auziņa-Melnalksne,
Baltijas Korporatīvā pārvaldības institūta
valdes locekle un NASDAQ OMX Riga valdes
priekšsēdētāja

Ceļa karte ir zināma

Gan valsts amatpersonas, gan citas iesaistītās puses palēnām sākušas aprast ar domu, ka nepieciešams un arī iespējams labāks valsts uzņēmumu pārvaldības modelis, notikušas diskusijas, taču runāt par uzvarām 2011.gadā vēl nevar. Tomēr ledus ir sakustējies, uzdevums ir izaicinošs un ceļa kartē ir vairāki pieturas posmi. Kas būtu jāizdara un kur mēs esam?

Jāizveido koncepcija par valsts uzņēmumu pārvaldības modeli, jāievērtē katra īpašuma nepieciešamība valsts īpašumu portfeli, jāieliek pamats uzņēmumu pārvaldības depolitizācijai un profesionālai pārvaldei. Kas izdarīts? Ekonomikas ministrija sākusī gatavot koncepciju, paredzot veidot centrālu pārvaldes institūciju uz Privatizācijas aģentūras bāzes. Šī koncepcija un kopējais valsts aktīvu pārvaldes modelis būtu pamatā katra uzņēmuma individuālajai pārvaldes uzlabošanai, profesionālu padomju izveidei, kuras pārraudzītu katra uzņēmuma valdes darbu un atbildētu par stratēģijas īstenošanu, konkurētspējīgas atalgojuma sistēmas ieviešanu vadībai un regulāru finanšu pārskatu publiskošanai. Ceru, 2011.gadā koncepcija tiks izdiskutēta, gūs politisko atbalstu un sāksies darbs pie tās īstenošanas. Cerības dod, ka šis jautājums ir iekļauts valdības deklarācijā.

Ikgadējs publiskais pārskats par valstij piederošajiem uzņēmumiem un to finansēm. Pirmo reizi šādu publisku gada pārskatu uz brīvprātības principiem 2010. gadā sagatavoja Baltijas korporatīvās pārvaldības institūts kopā ar finanšu nozares profesionāļiem. Tas bija gatavs jau septembra mēnesī. Šogad valsts apņēmas pārskatu sagatavot pati. Tas nav vēl izdarīts.

Pašvaldību uzņēmumu, īpaši Rīgas uzņēmumu pārvaldība uzlabošana. Ja Ekonomikas ministrijā un valdībā notiek darbs, tad Rīgas domē ieinteresētība kaut ko darīt šajā virzienā nav vērojama.

Valsts kapitālsabiedrību pārvalde

2011.gada 6.septembrī Meierovica biedrība sadarbībā ar biržu NASDAQ OMX Riga organizēja priekšvēlēšanu diskusiju par uzņēmumu labu pārvaldību.

Pirms iepriekšējām vēlēšanām 2010.gadā Meierovica biedrība par progresīvām pārmaiņām organizēja ekspertu un politiķu

diskusiju par kapitāla tirgus attīstību Latvijā. Tolaik kā viens no pamat secinājumiem bija nepieciešamība uzlabot publisko uzņēmumu pārvaldi, ieviest starptautiski atzītus principus uzņēmumu pārvaldībā.

Ir pagājis gads. Kas paveikts labas pārvaldības principu ieviešanā? Kādai būtu jābūt publisko uzņēmumu pārvaldības politikai? Kāds informācijas apjoms par uzņēmuma darbību jāsniedz sabiedrībai? Kas un kā noteiks uzņēmuma darbības mērķus? Vai vajadzīgas uzņēmumu padomes, pēc kādiem principiem tās jāieceļ? Vai nepieciešama centralizēta, no nozaru ministrijām atsevišķa uzņēmumu pārvaldes vienība/institūcija? Šos un citus jautājumus, palīdzot ekspertiem un mediju pārstāvjiem, uzdevām sešām partijām, kurām ir iespēja tikt ievēlētām 11.Saeimā.

Diskusijā piedalījās Arvils Ašeradens (*Vienotība*), Einārs Cilinskis (Nacionālā apvienība), Vjačeslavs Dombrovskis (ZRP), Jānis Grasis (ZZS), Anda Ozola (ŠRP LPP/LC), Igors Pimenovs (SC). Partiju priekšlikumus vērtēja eksperti: biržas NASDAQ OMX Riga valdes priekšsēdētāja un Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta valdes locekle Daiga Auziņa-Melnalksne, *IBS Prudentia* partneris, investīciju bankieris Ģirts Rungainis, Sabiedrības par atklātību *Delna* padomes priekšsēdētāja Inese Voika, *Amrop Baltics* partneris, bijušais SIA *Latvijas Mobilais Telefons* padomes loceklis Viesturs Lieģis.

Partiju pārstāvjiem bija jāformulē partijas redzējums par 4 jautājumu blokiem, kas skar valsts līdzdalību uzņēmējdarbībā, uzņēmumu pārvaldības modeli, sabiedrībai sniedzamās informācijas apjomu par uzņēmumu darbu, valdes un padomes locekļu atlases kritērijus un atalgojumu, kā arī valsts kontrolēto uzņēmumu vēlamā ziedojumu politiku.

Partiju pārstāvji bija vienprātīgi, ka valstij ir jānodala politiskais process no uzņēmumu pārvaldes procesa, vismaz tieši neļaujot iejaukties uzņēmumu darbībā. Tuvāk uzņēmuma tiešajai pārvaldei esot jābūt profesionāļiem, nevis politiķiem.

Tāpat tika atzīts, ka ir vērts padomāt par uzņēmumu padomju atjaunošanu, taču tur strādātu profesionāļi, kas nodarbotos ar uzņēmuma stratēģijas izstrādi. Cik šādās padomēs vajadzētu būt profesionāļiem, domas dalījās, piemēram, liela uzņēmuma stratēģiju diez vai varētu izstrādāt trīs padomes locekļi.

Eksperti diskusijā norādīja, ka par daudziem uzņēmumiem nav skaidras argumentācijas, kāpēc tiem ir jābūt valsts vai pašvaldības kontrolē. Bažas radīja arī daudzu uzņēmumu pārvaldība, un tika pieļauts, ka bieži vien šie uzņēmumi, nonākot pie varas esošo politisko spēku pārziņā, kļūst par tā saucamajām partiju barotnēm, proti, uzņēmumu vadībā nonāk ar konkrētu partiju saistīti cilvēki, kas gan personīgi ziedo partijai, gan viņu vadības laikā uzņēmumi atbalsta konkrētu partiju biedru projektus ar ziedojumiem, gan sekmē, lai valsts uzņēmuma izsludinātajos iepirkuma konkursos uzvarētu konkrētai partijai simpatizējošs uzņēmējs.

Diskusijas laikā ZRP un "Vienotības" pārstāvji pieļāva daļēju valstij piederošo uzņēmumu privatizāciju, biežāk minētie - *Lattelecom*, *Latvijas mobilais telefons* un banka *Citadele*.

VALSTS UN PAŠVALDĪBU KAPITĀLSABIEDRĪBU ZIEDOJUMI UN NEVALSTISKĀS ORGANIZĀCIJAS

Lolita Čigāne,
11. Saeimas deputāte

Progress ir par lēnu

Meierovica biedrība 2011.gada sākumā uzsāka diskusiju par to, kādai vajadzētu būt valsts kapitālsabiedrību ziedošanas politikai. Pētot ziedojumu saņēmējus, kļuva skaidrs, ka, piemēram, *Latvijas valsts meži* (LVM) ziedoja 200 000 Ls diviem Ventspils sporta klubiem "atbalstam futbola kā sporta veida attīstīšanai". Tāpat 60 000 Ls ziedoti "sociāli politiskai novada attīstības biedrībai „Livāni” atbalsta sniegšanai pieaugušo, jauniešu un veterānu sporta aktivitātēm Latgales reģionā un Līvānu novadā”. Biedrība „Tautas sporta asociācija” no LVM saņēmusi gandrīz 40 000 Ls Latvijas makšķerņieku dalībai makšķerēšanas sporta pasaules spēlēs.

Interesanti, ka LVM, kas kopsummā 2010.gadā ziedoja kopumā 2 milj. latu, nebija ne izstrādātas ziedošanas politikas, ne konkrēti kritēriji, kādu attīstību sabiedrībā šī nozīmīgā kapitālsabiedrība vēlas veicināt. Vai no visu Latvijas iedzīvotāju kopīpašumā esošo mežu apsaimniekošanas iegūtie līdzekļi tiek ieguldīti lietderīgās un sabiedrībai nepieciešamās aktivitātēs?

Meierovica saruna par šo tēmu bija impulss tālākai šī jautājuma skatīšanai Saeimā gan Publisko izdevumu revīzijas, gan citās komisijās, aizsākās arī diskusija Finanšu ministrijā. Ministrija ķērās pie koncepcijas sagatavošanas par valsts kapitālsabiedrību ziedošanas politiku. Ārkārtas vēlēšanu dēļ koncepcija sagatavota un skatīta valsts sekretāru sanāksmē tikai 2011.gada oktobrī. Tās secinājumi lielā mērā sakrīt ar 2011.gada sākumā konstatēto – esošā ziedošanas kārtība ievērojami jāuzlabo, padarot to caurskatāmu, nosakot konkrētus ziedošanas kritērijus, veicot uzraudzību pār līdzekļu izlietojumu. Tomēr likuma par „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un izšķērdēšanas novēršanu” izmaiņas plānots pieņemt tikai 2013.gadā, tātad vēl 2011.-2012. gados kapitālsabiedrības ziedos pēc esošās, nepilnīgās kārtības. To var uzskatīt par pārmaiņu, bet progress noteikti ir par lēnu.

Ziedošanai - skaidrus kritērijus

2011.gada 17.janvārī notika diskusija par valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību ziedojumiem, kur viens no galvenajiem bija jautājums, vai budžeta konsolidācijas apstākļos vispār jāļauj valsts kapitālsabiedrībām ziedot.

Vairākums diskusijas dalībnieku atzīmēja, ka ziedošana būtu jāatļauj, jo sabiedrībā vēl ir vāja ziedošanas kultūra un NVO finansējums krīzes dēļ ir krities. Vienlaikus diskusijas dalībnieki vienojās, ka valsts kapitālsabiedrībām ir nepieciešami skaidri kritēriji ziedojumu veikšanai.

- Ziedošanai izvirzāmie nosacījumi:
- Ziedošana nedrīkst būt politizēta vai subjektīva;
- Ziedošanas kārtībai un piešķirtā ziedojuma izlietojumam jābūt caurskatāmam;
- Ziedošanai jābūt ierobežotai un uzņēmuma stratēģiskās interesēs, jo komercsabiedrības uzdevums nav sociālu funkciju veikšana. Būtiski, ka ziedojuma piešķiršanai jābūt saskaņotai ar kapitālsabiedrības biznesa mērķiem, tajā skaitā ar definētiem

mērķiem korporatīvās sociālās atbildības jomā;

- Ziedošanai jābūt sabiedriskā labuma interesēs.
- Diemžēl Ekonomikas ministrija koncepciju par kapitālsabiedrību pārvaldību vēl tikai izstrādā. Līdz ar to meklējami pagaidu risinājumi. Iespējams, finanšu ministrs par vienu no ziedojuma atļaujas došanas priekšnosacījumiem var izvirzīt kapitāla daļu turētāja apstiprinātas ziedojumu/dāvinājumu politikas esamību.

Iespējams, nepieciešams izdarīt likumā „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” grozījumus, lai ļautu ziedot tikai sabiedriskā labuma organizācijām (SLO), vienlaikus sašaurinot un precīzi definējot „sabiedriskā labuma” statusa piešķiršanas gadījumu uzskaitījumu Sabiedriskā labuma organizāciju likumā. Diskusijas dalībnieki nenonāca pie vienota viedokļa par to, tieši kādiem „sabiedriskā labuma” mērķiem būtu pieļaujama ziedošana. Tāpat, izskatāma iespēja paplašināt ziedojumu uzskaitījumu ar pilsoniskās sabiedrības attīstības un kopienas veidošanas projektiem.

Sabiedriskā labuma statuss

2011.gada 31.janvārī notika „Meierovica saruna” par sabiedriskā labuma statusu.

Sabiedriskā labuma darbības aprakstu sniedz likuma 2.pants, tajā minētas 11 sabiedriskā labuma jomas, apraksts ir plašs un vispārīgs. Sabiedriskā labuma komisija ir centusies uz precedentu pamata definēt sabiedriskā labuma darbību katrā jomā. Sociālā sfērā to izdarīt bijis vieglāk, citās, piemēram, sportā – grūtāk, jo trūkst normatīvās bāzes; arī Sporta likumā profesionālais sports definēts neskaidri.

Sabiedriskā labuma statuss dod ne tikai nodokļu atlaides, bet arī tiesības nomāt valsts un pašvaldību mantu bez atlīdzības.

SLO statusu ieguvušas ap 1400 NVO jeb nepilni 11% no visām reģistrētajām NVO. 40-60 SLO gadā šis statuss tiek atņemts. Lielākās sabiedriskā labuma organizācijas ir Latvijas Olimpiskā komiteja, Latvijas Bērnu fonds, ziedot.lv, Latvijas Pašvaldību savienība, universitāšu fondi, Vītola fonds.

Piesaistīto līdzekļu apjoms kopš 2006.gada samazinājies no 53.3 milj līdz 32 milj latu 2009.gadā, attiecīgi arī ziedojumu summa, kurai var tikt izmantotas nodokļu atlaides – no 26.9 milj līdz 9.3 milj.. Saņemto ziedojumu izlietojumā lielākais īpatsvars ir sportam (2008 – 50,4%, 2009 – 43%) un labdarībai, trūcīgajiem un maznodrošinātajiem (2008 – 23,4%, 2009 – 34%).

Gan iesniegumu skaits, gan ziedojumu apjoms un izlietojuma veidi atspoguļo valsts ekonomiskās situācijas izmaiņas. Tiklīdz nozarē samazinās valsts finansējums, pieaug pieprasījums NVO sektorā.

Sporta jomā dominē olimpiskie sporta veidi, pamatā līdzekļu ietilpīgie – bobslejs, tehniskie sporta veidi.

Priekšlikumi

Sabiedriskā labuma darbības apraksts likuma 2.panta 1.daļā ir izplūdis. Būtu nepieciešams skaidrāk definēt sporta atbalstīšanu, iespējams, sīkāk arī konkrētas sabiedriskā labuma darbības izpaušmes – kādi pasākumi, kādi izdevumi būtu attiecināmi. Tas atvieglotu Sabiedriskā labuma komisijas darbu, novērstu subjektīvismu, iespēju uzvarēt tiesā par atteikumiem. Piemēram, iespējams sabiedriskā labuma darbību ierobežot, par tādu sporta jomā atzīstot vien sporta pasākumus maznodrošinātiem un invalīdiem.

Nodokļu atlaidēm jābūt daļai no kopējās valsts politikas – ko valsts vēlas atbalstīt. Rīcībpolitikā jābūt pietiekami skaidri noteiktām prioritātēm, atbilstoši tām tiktu piešķirts SLO statuss. Piemēram, sporta politikai būtu jānosaka, kādi virzieni valsts budžeta

konsolidācijas apstākļos ir prioritāri, vien „treknajos gados” varam atļauties atbalstīt ikvienu.

Ziedotāju vēlme ziedot publiski redzamām jomām – sportam un labdarībai – pastāv neatkarīgi no nodokļu atlaidēm.

Skaidrāk jānošķir sabiedriskais labums un biedru labums. Jāmēģina novērst paralēlu organizāciju pastāvēšana: viena – SIA vai publiska organizācija, otra – SLO.

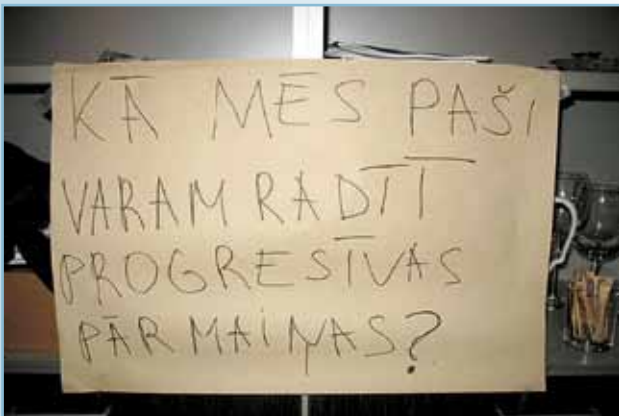
Lai uzlabotu likuma piemērošanu, uzraudzību sīko pārkāpumu profilaksei būtu jāapkopo tipiskākās kļūdas atskaišu aizpildīšanā, tās jāpublisko un jāizskaidro. Tāpat būtu jāsystematizē NVO atskaišu izskatīšana, jāatsakās no to NVO atskaišu izskatīšanas, kurām

pārskata gadā nav bijis apgrozījums vai tas bijis ļoti mazs.

Analizējot NVO „uzvedību”, jāveido organizāciju „melns” un „baltais” saraksts. Riska grupā esošās NVO jāpārbauda rūpīgāk. Jāizskata iespēja atņemt SLO statusu, ja organizācija 3 gadus nav izmantojusi šo statusu.

Uzņēmumu reģistram, reģistrējot NVO, jānovērš sabiedrības maldināšana: nevar nosaukumā iekļaut „sabiedriskā labuma organizācija”.

Ieteikums SLO īstenojot projektus, pievienot īpašu logotipu, kas apliecinātu valsts atbalstu jeb izveidot īpašu logotipu sabiedriskā labuma organizācijām.

VĒSTURE

Gustavs Strenga,
vēsturnieks, Meierovica biedrības dibinātājs

Vēstures izpratne Latvijā 2011. gadā

2011. gads. Vēl joprojām ir gan 16. marts, gan 9. maijs. Vēl joprojām latviešu labējie politiķi runā par leģionāriem kā "brīvības cīnītājiem", bet krievvalodīgie kreisie politiķi "okupantus" dēvē par "atbrīvotājiem". Vēl joprojām pastāv divas vēstures telpas, kuras savstarpēji konfliktē. It kā nekā jauna, tomēr 28. maijā uzsāktais Saeimas atlaišanas process un tam sekojošās ārkārtas vēlēšanas sakūla pēdējos gados nepieredzētas bangas ap traģisko un nevienu nozīmīgo 20. gadsimta vēsturi, īpaši ap okupāciju un okupantiem.

Vēl pirms tika izdots Valsts prezidenta rīkojums Nr.2, Saskaņas centra politiķis Jānis Urbanovičs kopā ar Krievijas prezidenta padomnieku Igoru Jurgenu un žurnālistu Juri Paideru sarakstīja grāmatu "Nākotnes melnraksti", kurā viņi apgalvoja, ka okupācijas 1940. gadā nav bijis. Vēsturnieki šo grāmatu, kas ir autoru komentāru un no konteksta izrautu dokumentu apkopojums, nodēvēja par 'nezinātnisku'. Šķita, ka Saskaņas centra pozīcija neatzīstot okupāciju, nebūs satricināma, jo atzīstot okupāciju viņi paši apšaubītu savu vēlēšanu- krievvalodīgo pēckara imigrantu pēcnācēju leģitimitāti. Tomēr pēkšņi, vien pāris dienas pirms vēlēšanām Rīgas mērs Nils Ušakovs dabūja pār savām lūpām vārdu "okupācija". Šis vārds gan izskanēja angļiski, šaurā diplomātu lokā, viņa vēlētajiem to nedzirdot. Ušakovs cerēja, ka okupācijas atzīšana ļaus iekļūt valdībā, kuras veidotāji, latviešu labējas partijas, bija sagatavojušas tēzi "Okupācija bija. Okupantu nav." Tomēr tieši neskaidrā Saskaņas centra attieksme pret okupāciju un saikne ar Rubika neostalīnistiem kalpoja par ieganstu Saskaņas centra nieklīšanai valdībā.

Protams, nebūtu pareizi uzskatīt, ka vēstures izpratne ir sinonīms tām politiskajām spēlītēm, kuras ar vēsturi pirms un pēc vēlēšanām spēlēja Latvijas politiķi. Tomēr tieši politiķi šogad visvairāk ir runājuši par vēsturi. Brīžiem rodas iespaids, ka Latvijas vēsturi ir "okupējuši" gan labējie, gan kreisie politiķi, kuri dažiem vēsturniekiem un žurnālistiem piepalīdzot, padara vēsturi par viegli manipulējamu kazuistiku. Politiķi ir padarījuši Latvijas vēsturi par "okupantuloģiju", lai gan mūsu vēsture sniedzas krietni tālāk pagātnē par 1940. gadu. Tieši šī šaurā pagātnes izpratne ir ārkārtīgi

bīstama un apdraud mūsu identitāti. Kas mēs esam, no kurienes nākam, kas mūs ir ietekmējis un kādai kultūrtelpai piederam, tiem vajadzētu būt svarīgākajiem jautājumiem, domājot par mūsu pagātņi. Tikai uzdodot šos jautājumus Latvijas sabiedrība var apzināties un izprast savu latviski-eiropisko identitāti. Mūsu saknes ir viduslaikos, latviešu kultūrai nozīmīgajā Reformācijas laikmetā, Apgaismībā un visbeidzot, dinamiskajā 19. gadsimtā. To ir tikpat svarīgi neaizmirst kā 1940. gadu. Meierovica biedrības uzdevums būtu uzdot būtiskus jautājumus nevis tikai par Latvijas un Eiropas šodien, bet arī par pagātņi.

Vēsture un sabiedrība

2011. gada 9. septembrī Meierovica biedrība sadarbībā ar 1/4Satori organizēja diskusiju „Latvija. Vēsture. Sabiedrība. 21. gadsimts.”

Divdesmit gadus pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas vēsture vēl aizvien tiek izmantota politiskajā diskusijā kā nozīmīga sava viedokļa argumentācijas sastāvdaļa. Ievērojot plašo sabiedrības politisko viedokļu spektru, vēstures fakti un vēsturnieki kļūst par atsevišķu sabiedrības grupu ķilniekiem, tiek mēģināts radīt „pareizu” vai „objektīvu patiesību”.

Diskusija „Latvija. Vēsture. Sabiedrība. 21.gadsimts.” bija viens no pirmajiem soļiem vēsturniekus un sabiedrības pārstāvjus vienojoša dialoga radīšanā.

Diskusijas galvenie jautājumi bija: kā veidot vēstures un politikas attiecības 21.gadsimtā? Kā stāstīt par sarežģīto Latvijas pagātņi pasaulē, spējot to kritiski izvērtēt? Kā uztvert pagātņi kā veselu kopumu, pievērsot vienlīdz lielu uzmanību visiem pagātnes laika posmiem? Vai ar vēstures palīdzību veicināt izlīgumu Latvijas sabiedrībā? Kādi ir vēstures pētniecības uzdevumi 21. gadsimta Latvijas sabiedrībā? Vai tie ir tikai konsolidācijas un integrācijas un citi politiski uzdevumi? Vai Latvijas vēsture var būt interesanta dažādām Latvijas tautībām?

Diskusijā piedalījās: vēsturnieks Kaspars Zellis, politologs Nils Muižnieks (Latvijas Universitāte), žurnālists Igors Vatoļins (laikraksts Čas), Eduards Liniņš, žurnālists, Latvijas radio, vēsturnieks Gustavs Strenga, viduslaiku vēsturnieks Andris Levāns, vēsturniece un sabiedrības pētniece Marija Golubeva (Providus), mākslas vēsturnieks Imants Lancmanis, politologs, žurnālists Gints Grūbe, vēsturniece, profesore Vita Zelče (Latvijas Universitāte), publiciste Ieva Lešinska-Geibere, kultūrkritiķis Pēteris Bankovskis. Diskusijā piedalījās arī politiķi no ZRP, Vienotības un Nacionālās apvienības. Diskusiju finansiāli atbalstīja Fridriha Eberta fonds.

VARA UN SABIEDRĪBA

Juris Viļums,
11. Saeimas deputāts

Kā mainījusies sabiedrības izpratne par latgaliešu valodas lietošanu 2011. gadā

Pašā gada sākumā tika pieņemts lēmums tautas skaitīšanas anketā pirmo reizi iekļaut atsevišķu jautājumu, lai noskaidrotu latgaliešu rakstu valodas lietotāju skaitu Latvijā. Rezultāti gaidāmi tikai 2012.gadā. Katrā ziņā to bija svarīgi paveikt, lai mēs varētu turpmāko aktivitāšu ietekmes izvērtēšanai par atskaites punktu ņemt pašreizējo valodas lietotāju skaitu.

Gada sākumā pateicoties entuziastu aktivitātei dota iespēja veidot elektronisko enciklopēdiju latgaliešu valodā <http://ltg.wikipedia.org>

22.martā Saeimā Latgales atbalsta grupā tika uzklusīta biedrības „Latgolys Saeima” prezentācija par Valsts valodas likuma punkta neviennozīmīgo izpratni valodnieku un juristu vidē, tomēr nekāda tālāka rīcība nesekoja.

Vasarā noslēdzās Izglītības un zinātnes ministrijas darba grupas spriešana, kura diemžēl atkal centās izvairīties no latgaliešu valodas jautājuma patiesas risināšanas un kārtējo reizi visu atbildību par „latgaliešu rakstu valodas kā vēsturiska latviešu valodas paveida saglabāšanu, aizsardzību un attīstību” uzticēja nevalstiskajām organizācijām.

11.Saeimas deputātu zvēresta nodošana latgaliski un atsevišķas runas no Saeimas tribīnes kļuva par pamatu plašai diskusijai, kuras rezultātā – iespējams, Latvija vairs nekad nebūs tāda, kā iepriekš... Kādu šī doma varbūt nobiedēs, bet mums tā dod cerību, ka pakāpeniski atbrīvosim mūsu valsti no gažu desmitu radītiem netaisnības stereotīpiem un sāksim valsts attīstības ceļu uz visiem latviešiem vienādu tiesību pamatiem. Mūsu nācija kādu dienu piecelsies un īstēnos dzīvē šo pašsaprotamo patiesību: ka visi latvieši savā valstī ir vienlīdzīgi un ka latviešu valoda (neatkarīgi no tā, vai tās rakstu tradīcija veidota uz vidusdialekta vai augšzemnieku dialekta pamata) ir atzīstama par valsts valodu! Vai tas ir sapnis, ka kādu dienu **latvietis sapratis latvieti** – ne tikai

latgalietis pārnovadnieku, bet arī otrādi? Vai tas ir sapnis, ka mūsu bērni reiz dzīvos valstī, kurā viņi varēs mūsu izveidotajā izglītības sistēmā pilnvērtīgi apgūt latviešu valodu un ka par viņiem nespriedīs tikai pēc viņu valodas izloksnes, akcenta, dialekta vai valodas paveida, bet gan pēc personības un domas spēka?

Tikšanās reģionos

2011.gadā Meierovica biedrība sadarbībā ar Fridriha Naumana fondu organizēja četras reģionālās tikšanās Jelgavā (1.jūlijā), Liepājā (15.jūlijā), Cēsīs (24.septembrī) un Rēzeknē (15.oktobrī). Šogad, 29.jūlijā tikāmies arī ar domubiedriem Valmierā.

Sarunās akcentu likām uz sabiedrības un varas attiecībām, pārrunājot, kas būtu jāmaina, lai sabiedrības uzticība Saeimai, valdībai, vietējai varai pieaugtu.

Diemžēl sabiedrības uzticība Saeimai kā pirms slavenā rīkojuma Nr.2, tā arī pēc 11.Saeimas vēlēšanām ir palikusi zema. Tikai 15% vēlētāju atzīst, ka spēj ietekmēt politiku lēmumus. Sabiedrība kopumā ir mazaktīva gan NVO līdzdalībā, gan sabiedrisku procesu ietekmēšanā. Lai arī pilsoņu un politiķu attiecībām ir dziļš sistēmisks raksturs, ir daži mehānismi, kas var plaisu starp varu un sabiedrību mazināt, t.i., dotot sabiedrības pārstāvjiem arī vēlēšanu starpperiodā iespēju tieši ietekmēt lēmumu pieņemšanu: piešķirt tiesības organizēt vietējos referendumus, tiesības iesniegt kolektīvās e-peticijas gan nacionālajā, gan vietējā līmenī, tiesības uzzināt par pašvaldību gatavotajiem lēmumprojektiem internetā.

Sarunu dalībnieki visos reģionos norādīja uz vietējo mediju vājumu. Kaut arī vietējā rajona avīze daudziem cilvēkiem ir vienīgais informācijas avots, tajās netiek atspoguļoti nedz nacionāla līmeņa problēmjautājumi, nedz pieļauts kritisks skatījums uz pašvaldību darbu. Vietējie mediji tā arī nav spējuši pāraugt rajonu robežas un kļūt par reģiona norišu atspoguļotāju. Tika pieminēta arī nacionālo mediju vēlme ikvienu notikumu atspoguļot „dzeltenā” nevis analītiskā skatījumā. Latgalē kā nopietna problēma tika minēta Latvijas TV pieejamība pretstatā iespējai Krievijas TV kanālus skatīties bez dekoderiem.

Kā viens no sarunu secinājumiem ir arī atsevišķas diskusijas par jaunatnes politikas nepieciešamību, jo mūsdienu digitālajā laikmetā aizvien grūtāk jaunatni sasniegt ar tradicionālo komunikācijas līdzekļu un pieeju palīdzību.

Meierovica biedrības valde 2011. gadā:

- Tālis Linkaits** – Meierovica biedrības valdes priekšsēdētājs, VASAB (Vīzija un stratēģijas ap Baltijas jūru) sekretariāta vadītājs
Mārtiņš Vecvanags – Meierovica biedrības valdes priekšsēdētāja vietnieks, Baltijas komercpalātas Gruzijā valdes priekšsēdētājs
Lolita Čigāne – Latvijas Republikas Saeimas deputāte
Jānis Garančs – multimediju mākslinieks, pētnieks un konsultants, projekta “Domkalve” iniciators
Sarmīte Ēlerte – politiķe, bijusī Latvijas Republikas kultūras ministre
Uģis Rotbergs – bijušais Latvijas Republikas Saeimas deputāts
Mārtiņš Štāls – IT speciālists
Tālis Tisenkopfs – LU Socioloģijas nodaļas vadītājs

Diskusija Meierovica biedrībā par korupcijas novēršanu un apkarošanu 2010. gada 17. jūnijā

Friedrich Nauman STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

Šis izdevums tapis ar Frīdriha Naumana fonda finansiālu atbalstu projekta „Meierovica reģionālās sarunas” ietvaros.

Projekta koordinatore: Evija Goluba un Signe Rumbiniece

Izdevumā iekļauti citu finansētāju atbalstītu Meierovica biedrības projektu secinājumi un priekšlikumi.

Par faktiem un viedokļiem ir atbildīgi to autori.

Izdevumā izmantotas A. Jansones, K. Tihanovas un E. Golubas fotogrāfijas.

Change Report: Latvia. Change. 2011

This edition has been published with financial support of the Friedrich Naumann Foundation within the project *Meierovics Regional Conversations*.

The *Friedrich Naumann Foundation for Freedom* is an independent, non-profit, non-governmental organization that is committed to promoting liberal policy and politics.

Meierovica biedrība par progresīvām pārmaiņām

Reģistrācijas nr: 40008159512

Adrese: Z.A.Meierovica bulv. 6-4, Rīga, LV-1050, Latvija

Mājas lapa: www.lietussargs.lv

E-pasts: info@lietussargs.lv

Seko mums Twitter: [lietussargsLV](https://twitter.com/lietussargsLV)

Ziedo mums: DnB NORD Banka, konta nr. LV 57RIKO0002013169380

Iespiests SIA „Jelgavas tipogrāfija”, 2011. gadā, 300 eks.